

Мацука В.М., к.е.н., доцент,

доцент кафедри загального менеджменту

Глушаниця А.В., здобувач вищої освіти СВО магістр,

ОПП Менеджмент організацій і адміністрування

Маріупольський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Будь-яке сучасне підприємство – складна система, що включає основні фонди, сировину, матеріали, фінансові та трудові ресурси. Ці складові виробничої системи повинні використовуватися з максимальною ефективністю та забезпечувати ефективне функціонування апарату управління. Вивчення та вдосконалення системи управління, як у рамках окремої організації, держави та суспільства в цілому, сприяє якнайшвидшому досягненню поставлених цілей та завдань.

У праці «Загальне та промислове управління», Анрі Файоль зазначає, що: «Керувати означає передбачати, організовувати, розпоряджатися, координувати і контролювати; передбачати, тобто враховувати майбутнє та виробляти програму дії; організовувати, тобто будувати подвійний матеріальний та соціальний організм підприємства; розпоряджатися, тобто змушувати персонал належно працювати; координувати, тобто пов'язувати, об'єднувати, гармонізувати всі дії та всі зусилля; контролювати, тобто дбати про те, щоб все відбувалося згідно з встановленими правилами та відданими розпорядженнями».

Ф. Тейлор вперше відокремив процес планування праці від самої праці, виділивши таким чином одну з основних управлінських функцій. Основні положення системи наукового управління за Тейлором він відобразив у своїй праці «Принципи наукового управління»: створення наукового фундаменту, що замінює собою традиційні, практично сформовані методи роботи; відбір та навчання співробітників на основі наукових критеріїв; взаємодія між адміністрацією та виконавцями з метою практичного впровадження науково розробленої системи організації праці; рівномірний розподіл праці та відповідальності між адміністрацією та виконавцями [1, с. 103-104].

Також управління підприємством можна розглядати, спираючись на принципи продуктивності праці, що відносяться до ланки управління організацією, сформульовані Г. Емірсоном: чітко поставлені цілі; здоровий глузд; компетентна консультація; дисципліна; справедливе ставлення до персоналу; швидкий, надійний, повний, точний, постійний облік; нормування операцій; ефективне планування; нормалізація умов праці; стандартні письмові інструкції; винагорода за продуктивність.

Виходячи з цих принципів та визначень можна формулювати завдання, які мають бути вирішені системою управління підприємством.

Як стверджує І.Галушка, ефективність функціонування будь-якого економічного об'єкта внаслідок зростаючої складності, комплексності та посилення взаємозв'язків все більшою мірою залежить від якості системи управління [2, с. 415].

Підвищення якості системи управління підприємства може бути досягнуто при проведенні дослідження всіх сторін діяльності, включаючи дослідження, як керованої системи, так і підсистем, що керують, а саме: дослідження та розгляд сильних і та слабких сторін підприємства, процесу виробництва та збуту, фінансового стану, персоналу та маркетингу.

Як приклад оцінки ефективності управління може бути показник рівня прибутку – визначати можна за тенденцією збільшення або зниження цього показника. Тобто, якщо оцінити відповідність результатів діяльності фірми діям менеджменту, то отриманий показник буде критерієм економічної ефективності управління. Ще одним економічним критерієм ефективності, підпорядкованим критерію прибутковості, є продуктивність, яка характеризується показниками індивідуальної та групової продуктивності праці, обсягом продукції, якістю продукції. Також відносяться показники використання матеріальних ресурсів (показники збалансованості товарно-матеріальних запасів, поточні прямі та накладні витрати та ін.), людських ресурсів (витрати на наймання робочої сили, на підготовку та підвищення кваліфікації, показники організації праці), впровадження нововведень (наявність відповідних потужностей, виробничі резерви) [4, с. 141–144].

Ефективність управління може бути виражена та оцінена не тільки за кінцевими економічними результатами роботи всієї фірми, але й за такими параметрами, як швидкість прийняття рішення та здійснення конкретних кроків, віддача від здійснення рішення, що вимірюється у вартісних показниках. Ефективність системи внутрішньофірмового управління визначається у разі як економічний ефект від прийняття управлінських рішень [3].

Виходячи з вищевикладеного, можна дійти висновку, що система управління підприємством є невід'ємним елементом функціонування підприємства. Без якісної системи управління неможливо досягти поставленої мети. Основу для побудови ефективної системи управління становить робота кадрової служби, яка має забезпечити підприємство кваліфікованими працівниками. Система керівництва потребує кваліфікованих фахівців, які мають великі, сучасні знання, здатні застосувати ці знання в роботі.

Список використаних джерел:

1. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2005.
2. Кулініч І. О. Психологія управління: підручник. К.: Знання, 2011.
3. Селезньова Г. О., Іпполітова І. Я. Ефективність системи управління підприємством. *Інфраструктура ринку*. 2020. №38. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/2020> (дата звернення: 04.02.2022).
4. Христенко Л. М. Вплив чинників внутрішнього середовища на ефективність управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 4. Т. 2. С. 141-144. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_4_2/pdf/141-144.pdf (дата звернення 04.02.2022)

